

Polskie Towarzystwo Lingwistyki Stosowanej
Polish Association of Applied Linguistics www.ptls.uw.edu.pl

32. Konferencja Polskiego Towarzystwa Lingwistyki Stosowanej

11–12 kwietnia 2025

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Katedra Lingwistyki Stosowanej

Instytut
Komunikacji
Specjalistycznej
i Interkulturowej

UMCS
WYDZIAŁ FILOLOGICZNY

Piątek, 11 kwietnia

rejestracja od godz. 8.00, budynek Nowej Humanistyki, Pl. Marii Curie-Skłodowskiej 4a (foyer przy Sali Obrad nr 9, parter)

8:45–9:20 **otwarcie konferencji (Sala Obrad nr 9, parter)**
dr hab. Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska, prof. UW (Przewodnicząca PTLS), **dr hab. Joanna Pędzisz, prof. UMCS** (Członkini Zarządu PTLS), **dr hab. Magdalena Sowa, prof. UMCS** (Kierownik Katedry Lingwistyki Stosowanej, Władze UMCS), **prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek** (Prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką UMCS), **dr hab. Jarosław Krajka, prof. UMCS** (Prodziekan ds. Kształcenia), **dr hab. Renata Jakubczuk, prof. UMCS** (Z-ca Dyrektora Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa), **dr hab. Przemysław Łozowski, prof. UMCS** (Z-ca Dyrektora Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa)

9:20–10:00 **wykład plenarny**, dr hab. Piotr Konderak, prof. UMCS, *Między tekstem a gestem: uwagi o przekładzie intersemiotycznym*

10:00–10:30 Przerwa na kawę (sala 24, parter)

T 1 (Sala Obrad nr 9, parter)		L 1 (sala 17, parter)		G 1 (sala 18, parter)	
Prowadzenie:	Małgorzata Płomińska	Prowadzenie:	Gabriela Wilk	Prowadzenie:	Magda Żelazowska-Sobczyk
10:30–10:50	<i>Literatura na ruszcie. Terminologia kulinarno-literacka w „Manaradze” W. Sorokina i jej polskim przekładzie</i> , Jolanta Lubocha-Kruglik	10:30–10:50	<i>Podstawy teoretyczne i praktyczne polsko-ukraińskiego słownika frazeologicznego</i> , Iryna Kononenko	10:30–10:50	<i>O interdyscyplinarności badań z obszaru nauczania i uczenia się języków obcych i kształtujących się w jego ramach subdyscyplinach</i> , Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska
10:50–11:10	<i>„Kochanek Wielkiej Niedźwiedzicy” Sergiusza Piaseckiego w serii przekładów na język białoruski</i> , Oksana Małysa	10:50–11:10	<i>Jak brzmi rewolucja? Językowe aspekty protestów w Ukrainie i Korei Południowej</i> , Svitlana Romaniuk, Agnieszka Lewczuk	10:50–11:10	<i>Nisze (glotto)dydaktyczne – audioglottodydaktyka oraz dydaktyka edukacji międzykulturowej (DEM) – propozycja badań</i> , Magda Żelazowska-Sobczyk, Urszula Markowska-Manista
11:10–11:20	DYSKUSJA	11:10–11:20	DYSKUSJA	11:10–11:20	DYSKUSJA
11:20–11:40	<i>„Origo”, czyli o punkcie widzenia w tłumaczeniu</i> , Sebastian Piotrowski	11:20–11:40	<i>Wpływy międzyjęzykowe u starszych i młodszych dzieci w sytuacji bilingwizmu polsko-niemieckiego</i> , Aldona Sopata	11:20–11:40	<i>Komunikacja polskich uczących się języka angielskiego z asystentem głosowym Alexa w podejściu działaniowym – wyniki analizy ilościowej i jakościowej</i> , Klaudia Gajewska
11:40–12:00	<i>Jeszcze raz o tłumaczeniach Reymonta na język włoski. O pierwszym przekładzie “Z Ziemi chełmskiej” z 1913 r.: tekst, kontekst przedwojenny i rzymska Polonia</i> , Matteo Piccin	11:40–12:00	<i>Fachowość tekstów specjalistycznych - mechanizm presji selekcyjnej</i> , Anna Bajerowska	11:40–12:00	<i>Reaktywność emocjonalna w trakcie wykonywania zadań z rozumienia tekstu słuchanego: studium przypadku uczniów języka angielskiego z ADHD</i> , Agnieszka Błaszczak
12:00–12:10	DYSKUSJA	12:00–12:10	DYSKUSJA	12:00–12:10	DYSKUSJA

12:15–12:55 wykład plenarny, dr hab. Monika Płużyczka, prof. UW, *Od tekstu do estetyki – kilka słów o empirical aesthetics* (Sala Obrad nr 9, parter)

13:00–13:50 Lunch (sala 24, parter)

T 2 (Sala Obrad nr 9, parter) Prowadzenie: Anna Bajerowska	L 2 (sala 17, parter) Prowadzenie: Magdalena Sowa	G 2 (sala 18, parter) Prowadzenie: Magda Żelazowska-Sobczyk
14:00–14:20 <i>Trzeba (im)promptu, czy jak (nie) korzystać z asystentów AI w tłumaczeniu</i> , Mariusz Marczak	14:00–14:20 <i>Charakterystyka badacza komunikacji lotniczej na tle wymogów instytucjonalnych</i> , Anna Borowska	14:00–14:20 <i>Młodzi badacze, czyli jakie pytania zadają dzieci</i> , Edyta Manasterska-Wiącek
14:20–14:40 <i>Konteksty kulturowe oczami AI: o wykorzystaniu chatbotów w procesie analizy tekstu</i> , Anna Paszkowska	14:20–14:40 <i>Produkt i jego cecha – językowe mechanizmy wartościowania w komunikacji specjalistycznej w obszarze techniki</i> , Marzena Będkowska-Obląk	14:20–14:40 <i>Dobrostan (well-being) w glottopsychopedagogicznym świetle</i> , Beata Peć
14:40–14:50 DYSKUSJA		14:40–14:50 DYSKUSJA
14:50–15:10 <i>Technologie cyfrowe a tłumaczenie prawne</i> , Marta Sobieszewska	14:40–14:50 DYSKUSJA	14:50–15:10 <i>Einen Rechtsanwalt bestellen – zamówić adwokata?, czyli o znaczeniu frazeologii specjalistycznej w uniwersyteckiej dydaktyce tłumaczenia specjalistycznego – na przykładzie frazeologii niemieckiego i polskiego języka prawa</i> , Małgorzata Płomińska
15:10–15:30 <i>Generatywna sztuczna inteligencja w lokalizacji gier wideo – wnioski z badania biometrycznego</i> , Dominik Kudła	14:50–15:10 <i>Język odziedziczony, drugi, obcy? – Polonistyka zagraniczna w Niemczech (na przykładzie Hamburga)</i> , Justyna Szlachta-Ignatowicz	15:10–15:30 <i>Przedmiot „Narzędzia pracy tłumacza” na kierunku studiów „Germanistyka” – propozycje dydaktyczne</i> , Łukasz Płes
15:30–15:50 <i>Enargeia jawna i skryta w ekfrazie Zuzanny Gicznanki „Nature morte: Pomidor”</i> , Józefina Piątkowska-Brzezińska	15:10–15:30 <i>Trudności komunikacyjne osób z Ukrainy w nauce języka polskiego</i> , Maria Biławicz	15:10–15:30 <i>Przedmiot „Narzędzia pracy tłumacza” na kierunku studiów „Germanistyka” – propozycje dydaktyczne</i> , Łukasz Płes
15:50–16:00 DYSKUSJA	15:30–15:40 DYSKUSJA	15:30–15:40 DYSKUSJA
15:40–16:30 Przerwa na kawę (sala 24, parter)		
16:30–18:30 Walne Zgromadzenie PTLS (Sala Obrad nr 9, parter)		
19:00 Bankiet (Restauracja „Za kulisami”, Pl. Teatralny 1)		

Sobota, 12 kwietnia

T 3 (Sala Obrad nr 9, parter) Prowadzenie: Jolanta Knieja 10:00–10:20 <i>Tłumaczenie wulgaryzmów w powieści Doroty Masłowskiej „Wojna polsko-ruska pod flagą białą-czerwoną” na język niemiecki</i>, Małgorzata Płomińska, Monika Tobiszowska 10:20–10:40 <i>O relacjach między tekstem a obrazem i związanych z nimi problemach tłumaczeniowych na wybranych przykładach z powieści Waltera Moersa „Sex, Absinth und falsche Hasen: Eine Weltgeschichte der Kunst”</i>, Emil Lesner 10:40–10:50 DYSKUSJA 10:50–11:10 <i>O pewnym (nie)tłumaczeniu dla rekonstruktorów historycznych</i>, Grażyna Mańkowska 11:10–11:30 <i>Czy ukraińskiej terminologii prawniczej bliżej do rosyjskiej czy polskiej? O pokrewieństwie językowym w pracy tłumacza</i>, Gabriela Wilk 11:30–11:40 DYSKUSJA	L 3 (sala 17, parter) Prowadzenie: Klaudia Gajewska 10:00–10:20 <i>Mowa nienawiści w polskim dyskursie politycznym</i>, Artur Świątek 10:20–10:40 <i>Słownictwo specjalistyczne w łódzkiej prasie na przełomie 19. i 20. wieku</i>, Zenon Weigt 10:40–10:50 DYSKUSJA 10:50–11:10 <i>Idiomatyczna realizacja metafor „działanie to ruch” oraz „kontrola to fizyczne ograniczenie” w niemieckim i polskim dyskursie kryzysowym</i>, Joanna Woźniak 11:10–11:30 <i>Wyzwania komunikacyjne w porozumiewaniu się okulografem</i>, Maciej Bochenek 11:30–11:40 DYSKUSJA	G 3 (sala 18, parter) Prowadzenie: Konrad Klimkowski 10:00–10:20 <i>Google NotebookLM jako narzędzie AI do tworzenia materiałów dydaktycznych do nauczania angielskiego języka specjalistycznego</i>, Jacek Tomaszczyk, Anna Matysek 10:20–10:40 <i>Samoregulacja jako rama dla metakognicji na lekcji języka obcego – próba konceptualizacji</i>, Magdalena Białek 10:40–11:00 <i>Multimodalna analiza podręczników w perspektywie dydaktycznej</i>, Marta Kaliska 11:00–11:10 DYSKUSJA 11:10–11:30 <i>Segmentacja tekstu jako kluczowa strategia w procesie kształcenia tłumaczy na przykładzie języka niemieckiego. Wybrane aspekty</i>, Adam Szeluga 11:30–11:50 <i>Świadoma niekompetencja czy nieświadoma kompetencja? Kompetencje cyfrowe przyszłych nauczycieli języka obcego</i>, Magdalena Maziarz 11:50–12:00 DYSKUSJA
12:00–12:30 Przerwa na kawę (24, parter)		
T 4 (Sala Obrad nr 9, parter) Prowadzenie: Jolanta Lubocha-Kruglik 12:30–12:50 <i>Strategie językowego oporu wobec ideologii: analiza dyskursu opozycyjnego w przestrzeni rosyjskojęzycznej</i>, Jana Lewińska	L 4 (sala 17, parter) Prowadzenie: Joanna Pędzisz 12:30–12:50 <i>Czytanie obrazu, czyli o komunikacji w memach internetowych</i>, Ewa Kapela 12:50–13:10 <i>Studia neofilologiczne w Polsce – refleksje i doświadczenia studentów</i>	

12:50–13:10	<i>Postmodernizm Władimira Sorokina w perspektywie gry językowej, Jakub Bober</i>		<i>pochodzenia ukraińskiego, Louise van Wijgerden-Bachta</i>	
13:10–13:30	<i>Obraz Ferdynanda Wspaniałego w przekładach: rola paratekstów w literaturze dziecięcej, Ruslana Korshunova</i>	13:10–13:30	<i>Korpusowa identyfikacja ekwiwalentnych wykładników kompletności w językach niemieckim i angielskim przy pomocy paralelnego korpusu posiedzeń Parlamentu Europejskiego, Wojciech Król</i>	
13:30–13:40	DYSKUSJA	13:30–13:40	DYSKUSJA	
13:45 Zamknięcie konferencji (Sala Obrad nr 9, parter)				

ABSTRAKTY.

dr hab. Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska, prof. UW (Uniwersytet Warszawski)

O interdyscyplinarności badań z obszaru nauczania i uczenia się języków obcych i kształtujących się w jego ramach subdyscyplinach

Glottodydaktyka wzbudza zainteresowanie naukowe coraz większej grupy badaczy, którym bliskie są zagadnienia dotyczące procesu nauczania i uczenia się języków obcych. Mimo szerokiego obszaru badawczego glottodydaktyki i złożoności poruszanych w jej ramach zagadnień wciąż jeszcze nie ma ona statusu nauki autonomicznej i wciąż nie znalazła swojego miejsca w klasyfikacji dziedzin i dyscyplin naukowych, co ma różnorakie konsekwencje. Niemniej jednak dzięki szerokiemu spektrum problemów badawczych podejmowanych przez glottodydaktyków, narzędziom przez nich wykorzystywanym oraz prowadzeniu badań zespołowych glottodydaktyka prężnie rozwija się i coraz wyraźniej zarysowują się jej subdyscypliny.

dr Anna Bajerowska (Uniwersytet Warszawski)

Fachowość tekstów specjalistycznych - mechanizm presji selekcyjnej

Presja selekcyjna w obrębie konkretnego idiolektu stanowi wielokrotnie złożony system doboru środków wyrażeniowych, uzależniony od reguł (syntaktycznych, semantycznych itp.) działających na różnych – semantycznych i asemantycznych - płaszczyznach członowania ludzkiej rzeczywistości językowej. Reakcja umysłu na bodziec w postaci tekstu stanowi efekt ważenia wartości (syntaktycznej, semantycznej itp.) poszczególnych elementów wypowiedzi w zależności od wartości elementów, z którymi łączą je najsilniejsze relacje syntaktyczne, semantyczne itd. Podobne zależności zachodzą podczas aktywowania idiomów specjalistycznych. Podejmę próbę przedstawienia tych procesów w ujęciu systemowym.

dr Marzena Będkowska-Obląk (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Produkt i jego cecha – językowe mechanizmy wartościowania w komunikacji specjalistycznej w obszarze techniki

Teksty stosowane w wewnątrzbranżowej komunikacji specjalistycznej oprócz informowania o produkcie i jego zastosowaniu mają też za zadanie przyciągnięcie uwagi i zachęcenie potencjalnego klienta do zakupu produktu. Rozważania wystąpienia poświęcone są analizie językowych mechanizmów wartościowania i strategiom występującym w tekstach. Obszar badań stanowią teksty załączone do oferowanego wysoce specjalistycznego produktu, kierowanego do wąskiego grona odbiorców, zebrane zwyczajowo w katalog, takie jak np. prezentacja produktu czy instrukcja jego użytkowania. Korpus badawczy tworzy oferta handlowa produktów z zakresu techniki budowlanej na rynku polskim.

dr Magdalena Białek (Uniwersytet Wrocławski)

Samoregulacja jako rama dla metakognicji na lekcji języka obcego – próba konceptualizacji

Metakognicja stanowi jeden z kluczowych elementów procesu uczenia się, a jej potencjał ujawnia się jeszcze pełniej w ramach szerszego konstruktów, jakim jest samoregulacja. W referacie zaproponowano koncepcję lekcji języka obcego, w której samoregulacja stanowi nadrzędną ramę dla metakognicji. Każda z faz samoregulacji została opracowana w kontekście procedur lekcyjnych oraz strategii metaregulacyjnych. Proponowany model lekcji ukazuje, w jaki sposób samoregulacja umożliwia wykorzystanie strategii metaregulacyjnych, wspierając efektywność procesu uczenia się języka obcego i zaangażowanie uczniów.

mgr Maria Biławicz (Uniwersytet Warszawski)

Trudności komunikacyjne osób z Ukrainy w nauce języka polskiego

Referat poświęcony jest problemom komunikacji występującym podczas nauki języka polskiego u Ukraińców.

Język polski i ukraiński są językami słowiańskimi, w związku z czym występuje między nimi tzw. wzajemna zrozumiałość języków. Jednocześnie występują między nimi istotne różnice. W referacie omówiono wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród studentów z Ukrainy studiujących na Uniwersytecie Warszawskim. Głównym celem ankiety było ustalenie, które typy polskich jednostek językowych sprawiają Ukraińcom największe trudności.

dr Agnieszka Błaszczak (Uniwersytet Warszawski)

Reaktywność emocjonalna w trakcie wykonywania zadań z rozumienia tekstu słuchanego: studium przypadku uczniów języka angielskiego z ADHD

Celem wystąpienia jest analiza reaktywności emocjonalnej uczniów języka angielskiego z ADHD podczas zadań z rozumienia ze słuchu. Hipoteza badawcza zakłada, że uczniowie z ADHD będą wykazywać wyższy poziom reaktywności emocjonalnej w porównaniu do uczniów bez ADHD, co może wskazywać na zwiększone trudności emocjonalne w trakcie zadań językowych. Do badania wykorzystano Shimmer3 GSR, umożliwiający pomiar reakcji galwanicznych skóry, które stanowią wskaźnik poziomu pobudzenia emocjonalnego. Badanie umożliwia sformułowanie wstępnych wniosków dot. związku między emocjonalną reaktywnością a efektywnością nauki języka obcego, a także pomaga w identyfikacji specyficznych wyzwań, przed którymi stoją uczniowie z ADHD.

mgr Jakub Bober (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie)

Postmodernizm Władimira Sorokina w perspektywie gry językowej

Twórczość Władimira Sorokina, jednego z czołowych przedstawicieli rosyjskiego postmodernizmu, opiera się na skomplikowanych grach językowych, które pełnią kluczową funkcję w jego narracjach. Autor świadomie przekształca konwencje stylistyczne, wplata elementy języka propagandy, literatury klasycznej i codziennej mowy, tworząc wielowarstwowe znaczenia. W referacie zostanie przeanalizowany wpływ tych zabiegów na odbiór tekstu oraz trudności, jakie stwarzają one w procesie przekładu. Szczególna uwaga zostanie poświęcona sposobom oddania kulturowych i intertekstualnych aluzji w językach docelowych.

dr hab. Anna Borowska, prof. UW (Uniwersytet Warszawski)

Charakterystyka badacza komunikacji lotniczej na tle wymogów instytucjonalnych

Badacz komunikacji lotniczej ma na celu analizę nadawanych komunikatów i procesów komunikacyjnych przez załogę statku powietrznego i kontrolerów ruchu lotniczego celem sprawdzenia, czy spełniają one wymagane normy oraz potencjalnego ich usprawnienia. Służy to bezpieczeństwu i efektywności operacji lotniczych, co jest szczególnie istotne w kontekście wymogów instytucjonalnych. Badacz musi być dobrze zaznajomiony z regulacjami prawnymi, które regulują bezpieczeństwo lotów. W Polsce instytucje takie jak Urząd Lotnictwa Cywilnego ustanawiają normy dotyczące komunikacji w lotnictwie, które są zgodne z międzynarodowymi standardami określonymi przez Międzynarodową Organizację Lotnictwa Cywilnego.

mgr Maciej Bochenek (Uniwersytet Warszawski)

Wyzwania komunikacyjne w porozumiewaniu się okulografem

Okulograf jest narzędziem śledzącym ruch gałek ocznych, które może być środkiem komunikacji z otoczeniem. W tym charakterze używają go m. in. pacjenci cierpiący na tetraplegię, stwardnienie rozsiane lub rzadziej w spektrum autyzmu czy demencji. Porozumiewanie się okulografem może przyjmować dwie postacie: obrazkową i literową. Ta druga, choć umożliwia rozmowę na każdy temat, znacznie wydłuża czas „pisania”. Składają się na to dwie rzeczy: fakt, iż pacjent nie może wybrać wielu klawiszy na raz oraz wykorzystywanie układu QWERTY, który nie jest zoptymalizowany pod kątem szybkości pisania. Referat ten ma zaprezentować dotychczasowe próby rozwiązania tego problemu i omówienie ich rezultatów.

dr Klaudia Gajewska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

Komunikacja polskich uczących się języka angielskiego z asystentem głosowym Alexa w podejściu działaniowym – wyniki analizy ilościowej i jakościowej

Mając na uwadze innowacyjność użycia technologii sterowanych głosem w podejściu działaniowym, przeprowadziliśmy quasi-eksperyment, w którym poddano analizie komunikację polskich uczących się języka angielskiego z Alexą podczas wykonywania zadań mediacyjnych. Analiza danych z aplikacji i dzienników pozwoliła wyodrębnić przyczyny zaburzeń komunikacyjnych, co stanowi podstawę do opracowania materiałów przygotowujących uczących się do interakcji z technologią. Wyniki analizy pokazały również, że, w przeciwieństwie do badań osadzonych poza podejściem działaniowym, uczestnicy obecnego badania konsekwentnie negocjowali znaczenia, co znajduje odzwierciedlenie w częstym stosowaniu przez nich strategii parafrazy.

dr hab. Marta Kaliska, prof. UMK (Uniwersytet Mikołaja Kopernika)

Multimodalna analiza podręczników w perspektywie dydaktycznej

Referat będzie poświęcony analizie multimodalnej treści podręczników do nauki języków obcych ze szczególnym uwzględnieniem dwóch ram teoretycznych: semiotyki wizualnej Kressa i van Leeuwen'a oraz teorii znaku Peirce'a. Oprócz tych dwóch głównych ram teoretycznych, zilustrowane zostaną również inne podejścia uzupełniające, takie jak analiza dyskursu multimodalnego (*Multimodal Discourse Analysis*) O'Halloran, która integruje analizę językową z wizualną i przestrzenną oraz teoria multimodalności Jewitt, podkreślająca znaczenie kontekstu społeczno-kulturowego w tworzeniu i interpretacji tekstów multimodalnych.

Co więcej, omówiona zostanie tu skuteczność dydaktyczna analiz multimodalnych pod względem dydaktycznym.

dr Ewa Kapela (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Czytanie obrazu, czyli o komunikacji w memach internetowych

W referacie zostanie podjęta refleksja nad zastosowaniem komunikacyjnym obrazu w określonej sytuacji (wojna) i domenie (dyskurs internetowy i publiczny). Interesować mnie będzie multimodalne użycie obrazów w kontekście ich oddziaływania społecznego i ewentualnych implikacji ideologicznych. Przedmiotem badań będą wizualne symbole wojny rosyjsko-ukraińskiej, które stały się memami internetowymi i jako takie były reprodukowane oraz modyfikowane (również poprzez dodanie warstwy werbalnej).

dr hab. Piotr Konderak, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

Między tekstem a gestem: uwagi o przekładzie intersemiotycznym

W swojej prezentacji przedstawiam semiotyczno-kognitywne podejście do przekładu intersemiotycznego. Przekład intersemiotyczny rozumiem jako proces przekształcania treści źródłowych, wyrażonych w pewnym systemie semiotycznym (np. w formie pantomimy) w treści wyrażone w (przynajmniej częściowo) odmiennym systemie semiotycznym (np. w formie ilustracji). Złożoność procesu przekładu wzrasta, gdy tekst źródłowy i/lub tekst docelowy mają charakter polisemiotyczny, tj. są sformułowane z wykorzystaniem więcej niż jednego systemu semiotycznego. Analizowany w wystąpieniu przykład aktu przekładania intersemiotycznego pozwala m.in. zadać pytanie: jeśli tekst docelowy (efekt przekładu) jest narracją, to w jakich okolicznościach będzie on narracją pierwotną a w jakich wtórną?

dr hab. Iryna Kononenko, prof. UW (Uniwersytet Warszawski)

Podstawy teoretyczne i praktyczne polsko-ukraińskiego słownika frazeologicznego

Referat został poświęcony podstawom teoretycznym oraz strukturze „Wielkiego polsko-ukraińskiego słownika frazeologicznego z indeksem” autorstwa Iryny Kononenko (Warszawa: WUW 2023, 734 s.). Jest to pierwsze leksykograficzne wydanie frazeologii polsko-ukraińskiej w takim zakresie. Słownik obejmuje ok. 5 000 wyjściowych polskich frazeologizmów oraz ich ukraińskie odpowiedniki. W artykule hasłowym znajduje się: polskie słowo hasłowe, polski frazeologizm hasłowy, jego frazeologizmy synonimiczne, znaczenie (definicja) frazeologizmu hasłowego, jego synonimów, ekwiwalent (ekwiwalenty) polskiego frazeologizmu w języku ukraińskim.

mgr Ruslana Korshunova (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Obraz Ferdynanda Wspaniałego w przekładach: rola paratekstów w literaturze dziecięcej

W referacie zostaną przeanalizowane parateksty w literaturze dla dzieci na przykładzie książki „Ferdynand Wspaniały” Ludwika Jerzego Kerna oraz jej tłumaczenia na język ukraiński i rosyjski. Decyzje wydawnicze i tłumaczeniowe, w tym odnośnie do zmian w elementach graficznych oraz tytule, zostaną rozpatrzone w aspekcie ich dostosowania do specyfiki kulturowej i językowej młodych odbiorców na różnych rynkach czytelniczych. Szczególna uwaga będzie zwrócona na ilustracje, które w oryginale pełnią nie tylko funkcję estetyczną, ale również narracyjną. Ich zmiana w zagranicznych wydaniach wpływa na recepcję postaci Ferdynanda, a także przesłania utworu.

mgr Wojciech Król (Uniwersytet Jagielloński)

Korpusowa identyfikacja ekwiwalentnych wykładników kompletności w językach niemieckim i angielskim przy pomocy paralelnego korpusu posiedzeń Parlamentu Europejskiego

Celem badania jest identyfikacja ekwiwalentnych wykładników kompletności w językach niemieckim i angielskim przy pomocy korpusu równoległego Europarl. Wykładniki kompletności (np. „całkowicie” w języku polskim), podobnie jak inne operatory gradacji, są powszechnie występującymi jednostkami w licznych językach naturalnych, w tym w obu porównywanych. Do badania wybrano osiem angielskich leksemów oraz siedem niemieckich. Z korpusu Europarl, składającego się z transkrypcji posiedzeń Parlamentu Europejskiego, zostały pobrane dane o frekwencji odpowiadających sobie użyć wykładników kompletności. Następnie dane zostały poddane analizie korespondencji, której wyniki prezentują złożony obraz odpowiedniości między badanymi formami.

dr Dominik Kudła (Uniwersytet Warszawski)

Generatywna sztuczna inteligencja w lokalizacji gier wideo – wnioski z badania biometrycznego

W referacie przedstawione zostaną wstępne wyniki internetowego badania biometrycznego (przy użyciu platformy iMotions) dotyczącego jakości polskiej lokalizacji gry wideo „Drakkar Crew” przeprowadzonego wśród graczy. Zadaniem uczestników (rodzimych użytkowników języka polskiego) było obejrzenie fragmentów wspomnianej lokalizacji zawierających różnorodne błędy tłumaczeniowe i ocena tego tłumaczenia. W drugiej części eksperymentu ocenie podlegała poprawiona wersja tych samych fragmentów. Celem badania była ocena stopnia, w jakim uczestnicy potrafili rozpoznać korektę analizowanej lokalizacji jako dzieło generatywnej sztucznej inteligencji i jakiego rodzaju błędy najczęściej przyciągały ich uwagę.

dr Emil Lesner (Uniwersytet Szczeciński)

O relacjach między tekstem a obrazem i związanych z nimi problemach tłumaczeniowych na wybranych przykładach z powieści Waltera Moersa „Sex, Absinth und falsche Hasen: Eine Weltgeschichte der Kunst”

Przedmiotem analizy będzie powieść graficzna z początków twórczości Waltera Moersa „Sex, Absinth und falsche Hasen: eine Weltgeschichte der Kunst” (tekst opublikowany w roku 1993), w której autor w sposób satyryczny modyfikuje popularne i mniej znane dzieła sztuki. Celem rozważań będzie zdefiniowanie strategii użytych przez pisarza do utworzenia obrazów wtórnych, określenie relacji między stworzonymi przez Waltera Moersa obrazami wtórnymi a obrazami pierwotnymi, stanowiącymi punkt wyjścia dla jego twórczości, a także ustalenie zależności między elementami graficznymi a werbalnymi powieści i omówienie problemów tłumaczeniowych oraz nowych konotacji, które mogą powstawać w odniesieniu do danego obrazu pierwotnego.

mgr Jana Lewińska (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

Strategie językowego oporu wobec ideologii: analiza dyskursu opozycyjnego w przestrzeni rosyjskojęzycznej

Dyskurs opozycyjny w przestrzeni rosyjskojęzycznej rozwija strategie językowego oporu wobec ideologii państwowej, dostosowując się do warunków cenzury i represji. Analizie poddane zostaną kluczowe mechanizmy lingwistyczne, takie jak metafory, eufemizmy, ironia oraz strategie omijania blokad informacyjnych. Szczególna uwaga zostanie poświęcona roli mediów społecznościowych i niezależnych rosyjskojęzycznych platform medialnych działających poza Rosją w kształtowaniu alternatywnej narracji. Badanie obejmie materiały autentyczne – wpisy opozycyjnych polityków, publikacje niezależnych mediów i memy internetowe – ukazując dynamikę konfliktu ideologicznego w języku.

dr hab. Jolanta Lubocha-Kruglik, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Literatura na ruszcie. Terminologia kulinarno-literacka w „Manaradze” W. Sorokina i jej polskim przekładzie

Przedmiotem badań w niniejszym referacie jest metaforyka kulinarna i neologizmy w powieści Manaraga Władimira Sorokina, a także wyzwania związane z ich przekładem na język polski. W dystopijnym świecie wykreowanym przez autora literatura zostaje zdegradowana do roli paliwa wykorzystywanego do przygotowywania ekskluzywnych potraw. To nietypowe połączenie prowadzi do powstania specyficznej terminologii, łączącej słownictwo gastronomiczne, literackie oraz elementy nowomowy. Referat analizuje trudności tłumaczeniowe związane z oddaniem tych językowych innowacji, ze szczególnym uwzględnieniem ich brzmienia, znaczenia oraz odniesień intertekstualnych.

dr hab. Oksana Małyś, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

„Kochanek Wielkiej Niedźwiedzicy” Sergiusza Piaseckiego w serii przekładów na język białoruski

Tematem referatu będzie omówienie różnorodności językowej i kulturowej w powieści Sergiusza Piaseckiego „Kochanek Wielkiej Niedźwiedzicy” oraz w serii jej przekładów na język białoruski. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na decyzje translatorskie odnośnie do przekazania jednostek żargonu przestępczego, stereotypowych sposobów postrzegania świata oraz elementów zaczerpniętych z języka białoruskiego, rosyjskiego i jidysz, odzwierciedlających specyfikę regionu pogranicza polsko-radzieckiego w pierwszej połowie lat 20. ubiegłego wieku. Zakorzenie twórczości Piaseckiego w tradycjach wielokulturowości zostanie rozpatrzone również w aspekcie jej recepcji przez białoruskich odbiorców.

dr hab. Edyta Manasterska-Wiącek, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

Młodzi badacze, czyli jakie pytania zadają dzieci

Im jesteśmy starsi, tym bardziej tracimy ciekawość świata. Zanim jednak się to stanie, dziecięca dociekliwość każe pytać. Nieprzemyślana odpowiedź dorosłego nie zadowala młodego uczestnika kultury. Dzieci nie boją się kwestionować tego, co mówią im dorośli, ani się znaleźć w niezręcznej sytuacji. Dzieci, zadając pytania, są pewne siebie i rozwijają krytyczne myślenie. Autorka referatu zatrzymuje się nad dziecięcymi pytaniami – ich banalnością albo wyszukaniem, trudnością odpowiedzi na nie oraz reakcją najmłodszych na sposoby zaspokojenia ciekawości. Obfity materiał dał możliwość wnikliwego spojrzenia na sposoby komunikowania przez dzieci niewiedzy w różnych obszarach.

dr hab. Grażyna Mańkowska (Uniwersytet Warszawski)

O pewnym (nie)tłumaczeniu dla rekonstruktorów historycznych

W referacie zwrócona zostanie uwaga na wpływ odbiorcy finalnego na jakość przekładu i przyjęte strategie tłumaczeniowe. W sposób szczególny omówione zostaną specyficzne potrzeby odbiorcy, jakim są rekonstruktorzy historyczni odtwarzający żołnierzy armii carskiej z okresu I wojny światowej. Problemy przekładowe przedstawione zostaną na przykładzie tłumaczenia fragmentów regulaminu wojskowego z 1908 roku „Строевой пѣхотный устав”

dr hab. Mariusz Marczak, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński)

Trzeba (im)promptu, czy jak (nie) korzystać z asystentów AI w tłumaczeniu

Postępująca automatyzacja branży usług językowych, ukierunkowana na świadczenie wysokiej jakości, opłacalnych usług, coraz częściej wymaga wykorzystywania sztucznej inteligencji (AI), szczególnie asystentów AI, w celu optymalizacji procesów tłumaczeniowych. W efekcie powstało zapotrzebowanie na lingwistów sprawnie posługujących się asystentami AI (Faes i in., 2024; Pym, 2025, GALA, 2025). Niniejszy referat pokaże wybrane mechanizmy działania wielkich modeli językowych (LLMs), na których opierają się narzędzia AI, a następnie wskaże, jak efektywnie komunikować się z maszyną za pośrednictwem zoptymalizowanych poleceń (promptów) oraz jakich błędów unikać, by pracować z nią efektywnie.

dr Magdalena Maziarz (Uniwersytet Wrocławski)

Świadoma niekompetencja czy nieświadoma kompetencja? Kompetencje cyfrowe przyszłych nauczycieli języka obcego

Celem wystąpienia jest przedstawienie założeń i częściowych wyników pilotażowego badania jakościowego dotyczącego modelowania kompetencji cyfrowych i medialnych (CiM) w procesie kształcenia nauczycieli języka obcego (niemieckiego). Badanie jest częścią projektu naukowego, którego celem jest stworzenie m.in. modelu kompetencji CiM nauczycieli języka obcego opartego np. na DigComp 2.2, DigCompEdu, CEFR 2020, EPG, Eaquals oraz EPOSTL i European Profile for Language Teacher Education. Model ten ma umożliwić diagnozowanie poziomu kompetencji i pomóc w tworzeniu programów edukacji medialnej i cyfrowej w kształceniu nauczycieli języków obcych, by dać im umiejętności i narzędzia do kształtowania kompetencji CiM u uczniów.

dr Anna Paszkowska (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Konteksty kulturowe oczami AI: o wykorzystaniu chatbotów w procesie analizy tekstu

Pokonywanie barier kulturowych podczas tłumaczenia wymaga szerokiej wiedzy. W tekstach przeznaczonych do tłumaczenia na język obcy często pojawiają się aluzje nie tylko do zjawisk kulturowych, takich jak teksty literackie, normy obyczajowe, tradycje, które w programach kształcenia przyszłych tłumaczy zajmują ważne miejsce, lecz także nawiązania do wypowiedzi polityków, artystów, celebrytów, tekstów memicznych i wielu innych mainstreamowych treści. Zakres informacji w tych obszarach jest ogromny, co sprawia, że niemożliwe jest opanowanie ich w całości. AI może być jednak wartościowym partnerem, dostarczającym aktualnych informacji i wskazującym fragmenty wymagające szczególnego podejścia translatorskiego.

dr Beata Peć (Uniwersytet Warszawski)

Dobrostan (well-being) w glottopsychopedagogicznym świetle

Niniejszy referat ukazuje zagadnienie dobrostanu w glottopsychopedagogicznym świetle. Taką perspektywę umożliwia spojrzenie z punktu widzenia kilku dyscyplin nauki - począwszy od językoznawstwa stosowanego, poprzez psychologię i pedagogikę, w tym dydaktykę ogólną, aż po glottodydaktykę. W nowoczesnym, glottodydaktycznym podejściu neokomunikacyjnym możliwe jest, zdaniem autorki, wyjątkowe wspieranie dobrostanu osób uczących się i nauczających dzięki zastosowaniu specyficznego coachingu językoznawczo-psychologiczno-pedagogicznego. Referat ma charakter teoretyczny z elementami badań empirycznych - wystąpienie zamykają inspiracje pozyskane z badań własnych.

dr Józefina Piątkowska-Brzezińska (Uniwersytet Warszawski)

Enargeia jawna i skryta w ekfrazie Zuzanny Ginczanki „Nature morte: Pomidor”

W prezentacji proponuję lingwistyczną analizę utworu Zuzanny Ginczanki „Nature morte: Pomidor”, w którym poetka dokonuje transformacji malarskiego dzieła sztuki w utwór liryczny. W ramach wprowadzenia przedstawię współczesną definicję ekfrazy oraz przypomnę sposób jej ujmowania przez antycznych retoryków. Szczególną uwagę poświęcę conceptowi enargei jako jakości sine qua non ekfraz.

Analiza wiersza będzie zorganizowana wokół wyodrębnienia środków unaoczniania stosowanych przez poetkę. Okazuje się, iż w tekście Ginczanki można wyróżnić dwa poziomy enargei: jeden, leżący blisko powierzchni tekstu, drugi – ukryty, wymagający dla zaobserwowania specjalistycznego aparatu językoznawstwa.

dr Matteo Piccin (Uniwersytet Warszawski)

Jeszcze raz o tłumaczeniach Reymonta na język włoski. O pierwszym przekładzie z 1913 r.: tekst, kontekst przedwojenny i rzymska Polonia

W referacie przedstawię pierwszy przekład twórczości Reymonta na język włoski. Jest to tłumaczenie pośrednie i anonimowe reportażu Z ziemi chełmskiej, dokonane z języka francuskiego w 1913 r. W referacie zostanie przeprowadzona analiza translatoryczna tekstu. Omówiony zostanie również kontekst historyczny, w którym publikacja powstała, do czego przyczyniła się rzymska Polonia, działająca na rzecz odzyskania niepodległości Polski w przededniu I wojny światowej.

dr hab. Sebastian Piotrowski (Katolicki Uniwersytet Lubelski)

„Origo”, czyli o punkcie widzenia w tłumaczeniu

Punkt widzenia jest ważnym elementem znaczenia, ponieważ pozwala zakotwiczyć w określonym miejscu to, co dzieje się w przestrzeni dyskursu. To swoiste modelowanie przestrzeni odbywa się za pomocą różnych środków językowych, w szczególności za pomocą wyrażen deiktycznych, które odsyłają do pewnego „tu” i „tam”. W procesie przekładu punkt widzenia okazuje się często wyzwaniem, z którym niełatwo sobie poradzić. W proponowanym wystąpieniu przedstawimy przykłady tłumaczeń tekstów prasowych i przedyskutujemy problemy związane z przyjęciem właściwego punktu widzenia (origo) w procesie translacji. Analizowany korpus stanowią tłumaczenia wykonane przez studentów neofilologii.

dr Łukasz Pięś (Uniwersytet Łódzki)

Przedmiot „Narzędzia pracy tłumacza” na kierunku studiów „Germanistyka” – propozycje dydaktyczne

Zmiany gospodarcze i technologiczne dokonujące się w skali globalnej sprawiają, że uczelnie wyższe są zmuszone dostosowywać swoją ofertę dydaktyczną do tendencji panujących na rynku pracy. Dotyczy to również zajęć i modułów tłumaczeniowych proponowanych na studiach neofilologicznych, które siłą rzeczy zgodnie z opisami zawartymi w modelach kompetencyjnych powinny przygotowywać adeptów zawodu tłumacza do obecnych realiów jego wykonywania.

Celem referatu jest przedstawienie różnych propozycji dydaktycznych z zakresu narzędzi i warsztatu pracy tłumacza, które pozwalają spełnić postulowany realizm zawodowy w kontekście przedmiotowego zawodu.

dr hab. Małgorzata Płomińska (Uniwersytet Śląski w Katowicach), **Monika Tobiszowska** (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Tłumaczenie wulgaryzmów w powieści Doroty Masłowskiej „Wojna polsko-ruska pod flagą białą-czerwoną” na język niemiecki

Problem przekładu wulgaryzmów, ze względu na przypisywany im charakter tabu, rzadko jest podejmowany w literaturze translatologicznej. Ze względu na uwarunkowanie kulturowo-społeczne wulgaryzmy stanowią jednak wyzwanie dla tłumaczy. Często obecne w mowie codziennej, pojawiają się także coraz częściej w tekstach artystycznych, jak to ma miejsce w powieści Doroty Masłowskiej „Wojna polsko-ruska pod flagą białą-czerwoną”. Służą nie tylko do wyrażania silnych emocji bohaterów, budowania dynamicznej narracji, ale także charakterystyce postaci. Celem referatu jest przedstawienie, czy i w jaki sposób wulgaryzmy spełniające wiele funkcji w powieści zostały przetłumaczone na język niemiecki.

dr hab. Małgorzata Płomińska (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Einen Rechtsanwalt bestellen – zamówić adwokata?, czyli o znaczeniu frazeologii specjalistycznej w uniwersyteckiej dydaktyce tłumaczenia specjalistycznego – na przykładzie frazeologii niemieckiego i polskiego języka prawa

Frazeologizmy specjalistyczne stanowią istotną część tekstów specjalistycznych. Ich adekwatne tłumaczenie, a więc zgodne z przyjętą dla danego gatunku tekstu konwencją, jest bardzo ważne dla poprawnego sformułowania i zrozumienia przekładu przez odbiorców języka docelowego. Ze względu na swój idiosynkratyczny charakter i związaną z tym nieprzewidywalność formalno-leksykalną frazeologizmy specjalistyczne przysparzają studiującym wielu trudności. Celem referatu jest zaprezentowanie błędnych tłumaczeń frazeologizmów specjalistycznych powstałych na zajęciach z tłumaczeń niemieckich i polskich tekstów prawnych wraz z przyczyną błędów oraz przedstawienie propozycji tłumaczeń adekwatnych.

dr hab. Monika Płużyczka, prof. UW (Uniwersytet Warszawski)

Od tekstu do estetyki – kilka słów o *empirical aesthetics*

Wraz ze wzrostem wielokulturowości społeczeństw wzrasta wskaźnik czytania literatury w językach obcych. W prezentacji zostaną przedstawione badania nad czytaniem tekstów literackich w języku angielskim jako L2. Szczególna uwaga zostanie poświęcona serii eksperymentów dotyczących przetwarzania i oceny estetycznej metafor, które w dużej mierze współtworzą „literackość” dzieła. Wyniki eksperymentów eyetrackingowych, testów rozumienia, jak również testów oceny wartości estetycznych zostaną poszerzone o wyniki protokołów „głośnego myślenia” (TAPs). Odpowiedzi badanych podzielone na 7 kategorii wskażą czynniki wpływające na kształtowanie się wrażeń estetycznych u nierodzimych użytkowników języka, co z kolei stanie się pretekstem do kilku uwag na temat obszaru badań, jakim jest *empirical aesthetics*.

dr hab. Svitlana Romaniuk, prof. UW (Uniwersytet Warszawski), **mgr Agnieszka Lewczuk** (Uniwersytet Warszawski)

Jak brzmi rewolucja? Językowe aspekty protestów w Ukrainie i Korei Południowej

Referat przedstawia analizę porównawczą środków językowych wykorzystywanych podczas protestów społecznych w XXI w. różnych kontekstach kulturowych i geograficznych – Ukrainie i Korei Południowej. Badanie koncentruje się na rewolucjach dążących do obalenia rządu i zmiany elit politycznych, zachodzących w zbliżonych ramach czasowych. Mimo wyraźnych różnic kulturowych i historycznych zidentyfikowano wiele podobieństw w sposobie wykorzystania języka jako narzędzia budowania narracji rewolucyjnych. Kluczową rolę odgrywały takie środki językowe jak hasła, slogany oraz rymowane teksty czy piosenki, które kształtowały przekaz ideologiczny i mobilizowały uczestników protestów.

dr hab. Marta Sobieszewska, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

Technologie cyfrowe a tłumaczenie prawne

Dziś do przekładu treści niezbędnych w codziennej komunikacji prywatnej i zawodowej wykorzystujemy programy tłumaczeniowe (np. Google Translate, DeepL, eTranlation, Alexa Translations itp.) lub narzędzia SI, typu ChatGPT lub DeepSeek. Jednakże skuteczność tych technologii w tłumaczeniu prawnym wciąż pozostaje kwestią dyskusyjną.

Na przykładach tłumaczenia terminów prawa z języka francuskiego na polski (i vice versa), za pomocą metody jurystraduktologicznej (Monjean-Decaudin 2022), zostanie zbadane to, czy obecne programy tłumaczeniowe oparte na SI są wystarczająco efektywne do tłumaczenia prawa.

prof. dr hab. Aldona Sopata (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Wpływy międzyjęzykowe u starszych i młodszych dzieci w sytuacji bilingwizmu polsko-niemieckiego

Rozwój językowy dzieci dwujęzycznych jest zdeterminowany przez wiele czynników. Jednym z najważniejszych z nich jest wiek, w którym zaczyna się przyswajanie języka. Celem niniejszej pracy jest porównanie wyników dwóch badań dotyczących wpływów międzyjęzykowych. Przedmiotem pierwszego z tych badań jest użycie argumentów zerowych w języku niemieckim przez młodsze dzieci w sytuacji bilingwizmu polsko-niemieckiego. Drugie badanie dotyczy tego samego zjawiska u starszego dziecka. Porównanie ma odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób czynnik wieku wpływa na występowanie i intensywność wpływów międzyjęzykowych.

dr Adam Szeluga (Uniwersytet Gdański)

Segmentacja tekstu jako kluczowa strategia w procesie kształcenia tłumaczy na przykładzie języka niemieckiego. Wybrane aspekty

Referat poświęcony jest zagadnieniu jakości akademickiej dydaktyki translacji w świetle wybranych teorii lingwistycznych oraz dydaktycznych. Jeden z istotnych problemów w procesie kształcenia tłumaczy dostrzega autor w niedostatecznie rozwiniętej umiejętności segmentacji tekstu przez studentów na poziomie podsystemów języka (składnia, morfologia, słowotwórstwo, fonetyka), co wynika z braku korelacji nauczanych treści przedmiotowych pomiędzy gramatyką kontrastywną i opisową języka obcego i polskiego, a ćwiczeniami tłumaczeniowymi.

Wybrane przykłady z języka niemieckiego ilustrują w części empirycznej prawidłową segmentację tekstu, dzięki której możliwe jest zrozumienie i przetłumaczenie tekstu.

dr Justyna Szlachta-Ignatowicz (Uniwersytet Warszawski)

Język odziedziczony, drugi, obcy? – Polonistyka zagraniczna w Niemczech (na przykładzie Hamburga)

W Niemczech (również w Hamburgu) mieszka wielu Polaków oraz ich potomków, którzy nierzadko urodzili się już w Niemczech i dla których język polski stał/staje się językiem odziedziczonym, drugim lub wręcz obcym. Wiele instytucji w Hamburgu oferuje zajęcia z nauki języka polskiego: Uniwersytet w Hamburgu – na kierunku slawistyka, Szkoła Polska przy Konsulacie Generalnym RP, szkoły społeczne i przykościelne. W swym wystąpieniu chciałabym się przyjrzeć, w jaki sposób wybrane instytucje realizują program nauczania języka polskiego na poszczególnych poziomach nauczania języka polskiego. Ważne w tym miejscu staje się zdefiniowanie, czy jest to nauka języka odziedziczonego, drugiego czy obcego.

dr Artur Świątek (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

Mowa nienawiści w polskim dyskursie politycznym

Język polskiej polityki jest jednym z obszarów rzeczywistości, w których agresja werbalna i szokowanie odbiorcy występuje najczęściej (np. Bralczyk, 1999:222). Procesy agresji werbalnej dotyczą takich sfer życia jak szkoła, sport, wojsko, polityka i religia, ale tylko kilka z tych obszarów staje się przedmiotem systematycznych badań.

W prezentacji zostaną przedstawione przykłady wzorców językowych ilustrujących mowę nienawiści w polskim dyskursie politycznym, np. Polski Korpus Parlamentarny (CLARIN), pokazujący fragmenty przemówień politycznych wygłaszanych podczas polskich debat sejmowych.

dr hab. Jacek Tomaszczyk, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski w Katowicach), **dr Anna Matysek** (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Google NotebookLM jako narzędzie AI do tworzenia materiałów dydaktycznych do nauczania angielskiego języka specjalistycznego

W wystąpieniu zostaną przedstawione wyniki analizy funkcjonalności aplikacji NotebookLM w kontekście przygotowywania materiałów dydaktycznych do nauczania języków specjalistycznych. Przeprowadzone badanie koncentruje się na możliwościach aplikacji istotnych z perspektywy glottodydaktyki, w szczególności na przetwarzaniu publikacji naukowych i branżowych w materiały dydaktyczne, takie jak ćwiczenia leksykalno-gramatyczne, adaptacje tekstów, glosariusze oraz interaktywne podcasty. Przeprowadzona analiza wskazuje na znaczący potencjał NotebookLM w kontekście tworzenia materiałów do nauczania języka angielskiego specjalistycznego, zwłaszcza w obszarach, gdzie brakuje standardowych podręczników.

prof. dr hab. Zenon Weigt (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi)

Słownictwo specjalistyczne w łódzkiej prasie na przełomie 19. i 20. wieku

Łódź, miasto multikulturowej tradycji i wielonarodowej społeczności, polski Manchester, przemysłowa metropolia na przełomie 19. i 20. wieku, postrzegana jest przez publicystów zarówno w tekstach literackich, językoznawczych, jak i prasowych jako miasto różnorodnego języka w życiu codziennym oraz w obszarze języka specjalistycznego, dynamicznie rozwijającego się przemysłu, głównie włókienniczego. Celem artykułu będzie analiza tekstów prasowych w kontekście użycia słownictwa specjalistycznego w przykładowej łódzkiej prasie.

dr Louise van Wijgerden-Bachta (Uniwersytet Szczeciński)

Studia neofilologiczne w Polsce – refleksje i doświadczenia studentów pochodzenia ukraińskiego

Liczba studentów pochodzenia ukraińskiego w Polsce stale wzrasta. Wielu z nich wybiera kierunki neofilologiczne, gdzie napotykają trudności inne niż polscy studenci, wynikające między innymi z ich specyficznej sytuacji językowej. W ramach rozprawy doktorskiej przeprowadziłam badania metodą indywidualnych wywiadów pogłębionych na temat wpływu naturalnej dwujęzyczności ukraińsko-rosyjskiej na studia neofilologiczne w Polsce. W wystąpieniu zaprezentuję wybrane wyniki tych badań, koncentrując się na refleksjach studentów ukraińskich dotyczących trudności oraz korzyści, jakie dostrzegają podczas kształcenia na kierunkach neofilologicznych w Polsce.

dr Gabriela Wilk (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Czy ukraińskiej terminologii prawniczej bliżej do rosyjskiej czy polskiej? O pokrewieństwie językowym w pracy tłumacza

Język ukraiński, podobnie jak rosyjski, należy do języków wschodniosłowiańskich, niemniej według badań naukowych ma on więcej cech wspólnych z językiem polskim (zachodniosłowiańskim) niż z rosyjskim. Nie można jednak zapominać o rusyfikacji języka ukraińskiego nie tylko ogólnego, ale i specjalistycznego. Przez wiele lat język rosyjski dominował w administracji i sądownictwie sowieckiej Ukrainy. Celem niniejszego wystąpienia będzie próba odpowiedzi na pytanie, czy ukraińska terminologia z zakresu prawa pracy bardziej zbliżona jest do terminologii rosyjskiej czy polskiej. Materiał badawczy zostanie wyekscerpowany z polskiego, rosyjskiego i ukraińskiego kodeksu pracy.

dr Joanna Woźniak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Idiomatyczna realizacja metafor „działanie to ruch” oraz „kontrola to fizyczne ograniczenie” w niemieckim i polskim dyskursie kryzysowym

Idiomy, choć używane w dyskursie rzadziej niż kolokacje, kształtują go, zwłaszcza gdy są używane celowo (Steen 2023). Stosując kognitywistyczne instrumentarium do analizy idiomów można ujawnić niekiedy nieuświadomione sądy społeczne o świecie, które różnią się i pokrywają w zależności od kultury. Referat omawia przydatność wielopoziomowego podejścia do analizy metafor wg. Kövecsesa (2020) do badań kontrastywnych nad idiomami oraz konieczność jego uzupełnienia o dodatkowe kategorie analityczne, ograniczając się przy tym do idiomów opartych na metaforach pierwotnych „działanie to ruch” oraz „kontrola to fizyczne ograniczenie” wyekscerpowanych z prasowych dyskursów na temat Covid-19.

dr Magda Żelazowska-Sobczyk (Uniwersytet Warszawski), **dr hab. Urszula Markowska-Manista** (Uniwersytet Warszawski)

Nisze (glotto)dydaktyczne – audioglottodydaktyka oraz dydaktyka edukacji międzykulturowej (DEM) – propozycja badań

Celem wystąpienia jest przedstawienie dwóch nisz badawczych. W związku z coraz częstszymi ośrodkowymi zaburzeniami przetwarzania słuchowego u dzieci w wieku szkolnym, konieczne staje się nazwanie nowej poddziedziny glottodydaktyki – audioglottodydaktyki. Przedmiotem jej badań jest szeroko rozumiane uczenie i uczenie się języków obcych uczniów z tymi zaburzeniami. Druga to dydaktyka edukacji międzykulturowej (DEM), ukierunkowana na uwarunkowania kulturowe i językowe w pracy z uczniami polskimi i migrantami. DEM zorientowana jest na zasoby, przetwarzanie, strukturyzowanie i ocenę interpretacyjnej i praktycznej wiedzy dydaktycznej generowanej przez komunikację międzykulturową w edukacji.